

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Педагогічний факультет

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Голова Приймальної комісії
_____ І.Є.Цепенда
21 грудня 2020 р.

ПРОГРАМА
вступного випробування з

Загальні основи педагогіки

для зарахування на навчання за ступенем доктора філософії за спеціальністю

011 Освітні, педагогічні науки

на основі освітньо-кваліфікаційного рівня/ступеня спеціаліста/магістра
при прийомі на навчання у 2021 році

за несуміжними спеціальностями

Розглянуто та схвалено
на засіданні Приймальної комісії
ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»
(протокол № 25 від 21.12. 2021 року)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою вступного випробування з «Комплексного іспиту з педагогіки» є перевірка знань і відбір вступників для зарахування на навчання за ступенем доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки при прийомі на навчання на основі освітньо-кваліфікаційного рівня/ступеня спеціаліста/магістра до ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» у 2021 році.

Програма містить основні питання з дисципліни «Загальні основи педагогіки» та перелік рекомендованої літератури.

Наведений перелік питань, які виносяться на вступне випробування дасть можливість вступнику систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які питання треба звернути увагу при підготовці до вступного випробування.

Перелік рекомендованої літератури сприятиме у пошуку і підборі джерел підготовки для вступного випробування.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

Нормативні документи про освіту

1. Закон України «Про освіту» від 5.09.2017 р., його значення для школи і педагогічних працівників.
2. Мета і структура освіти в Україні ([за Законом України «Про освіту» 2017р., преамбула, розділ II].
3. Основні засади реформування загальної середньої освіти відповідно до Концепції реалізації державної освітньої політики «Нова українська школа» від 14.12.2016р., №988 р.
4. Основні положення Закону України «Про загальну середню освіту».
5. Закон України «Про позашкільну освіту», його роль у вдосконаленні роботи закладів позашкільної освіти.
6. Концепція національного виховання (1994 р.), Національна доктрина розвитку освіти в Україні (2002 р.), Концепція національно-патріотичного виховання дітей і молоді (2015 р.) і їхнє значення для організації та проведення виховної роботи у різних типах навчальних закладів.

Загальні основи педагогіки

1. Педагогіка як наука і навчальна дисципліна. Предмет і завдання педагогіки, її взаємозв'язок з іншими науками.
2. Основні категорії педагогіки, їх коротка характеристика.
3. Науково-педагогічне дослідження, його основні етапи.
4. Характеристика методів науково-педагогічного дослідження.
5. Характеристика основних понять теми «Розвиток, виховання і формування особистості».
6. Соціальна суть особистості, фактори, які впливають на її формування.
7. Роль спадковості та середовища у формуванні особистості.
8. Поняття про формування особистості. Роль виховання у цьому процесі.
9. Вікова періодизація дітей та юнацтва в педагогіці; поняття про акселерацію та ретрадацію.
10. Учитель, як організатор навчально-виховного процесу у ЗНЗ, його функції. Закон України «Про освіту» (2017р.) про права й обов'язки педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників (розділ IV).
11. Педагогічна культура учителя сучасного ЗНЗ: сутність поняття, складові педагогічної культури.
12. Сутність поняття «педагогічна майстерність учителя»; структура і рівні педагогічної майстерності.
13. Педагогічна техніка учителя: сутність поняття, основні компоненти, шляхи формування педагогічної техніки.
14. Зовнішня техніка вчителя (загальна характеристика).
15. Поняття про внутрішню техніку педагога (загальна характеристика).
16. Стилі педагогічного спілкування учителя, їхня характеристика.

17. Техніка мовлення вчителя як складова техніки спілкування з учнями.
18. Умови ефективності та шляхи вдосконалення професійного мовлення вчителя.

Теорія виховання

1. Виховання як процес цілеспрямованого формування особистості. Мета виховання.
2. Сутність, мета, завдання, основні принципи національного виховання (за Концепцією національного виховання 1994 р.).
3. Поняття про громадянське виховання, його мета, завдання і шляхи реалізації (За Концепцією громадянського виховання).
4. Система виховної роботи в школі, її орієнтовний зміст.
5. Закономірності виховання, їх характеристика.
6. Принципи виховання, їх характеристика.
7. Поняття про методи виховання, різноманітні підходи до їх класифікації.
8. Методи формування свідомості особистості (коротка характеристика).
9. Методи організації діяльності і формування досвіду громадської поведінки(коротка характеристика).
10. Методи стимулювання діяльності і поведінки, їх характеристика.
11. Проблема колективу в працях А.Макаренка та В.Сухомлинського. Ознаки колективу, його структура, стадії розвитку.
12. Динаміка і стадії розвитку колективу. Система перспективних ліній.Традиції колективу.
13. Поняття про науковий світогляд, його основні риси, шляхи формування.
14. Розумове виховання. Його завдання і зміст. Знання, уміння та навички як основа розумового виховання.
15. Етика як основа морального виховання. Завдання, зміст і форми морального виховання в школі.
16. Система трудового виховання в школі. Основні види трудової діяльності учнів. Профорієнтація в школі, її характеристика.
17. Національно-патріотичне виховання дітей і молоді у світлі Наказу МОН України № 641 від 16 червня 2015 р. та Додатку до нього.
18. Економічне виховання учнів, його роль у підготовці школярів до трудової діяльності. Форми економічного виховання в школі.
19. Естетика як основа естетичного виховання в школі, його джерела і завдання. Позакласна робота з естетичного виховання.
20. Зміст і форми фізичного виховання учнів у школі.
21. Завдання, зміст і форми правового виховання учнів.
22. Завдання, зміст і форми екологічного виховання учнівської молоді.
23. Класний керівник, його функції та форми виховної роботи (за «Положенням про класного керівника» 2006 р.). Планування й облік виховної діяльності класного керівника.
24. Зміст і форми позакласної виховної роботи з учнями.
25. Зміст і форми позашкільної виховної роботи з учнями.

26. Спільна виховна робота школи, сім'ї та громадськості у світлі законодавчо-нормативних освітніх документів сучасності.

Дидактика

1. Поняття про дидактику та її основні категорії.
2. Поняття про процес навчання, його двобічний характер.
3. Характеристика структури процесу засвоєння знань.
4. Види навчання, їх характеристика.
5. Закономірності навчання, та їх характеристика.
6. Зміст освіти в сучасній українській національній школі та способи його реалізації. Сутність поняття «Державний стандарт освіти».
7. Характеристика навчальних планів, програм, підручників (з фаху).
8. Загальна, професійна та фахова освіта.
9. Поняття про принципи навчання. Характеристика трьох з них (за вибором студента).
10. Поняття про методи навчання та їх класифікації.
11. Методи організації та проведення навчально-пізнавальної діяльності.
12. Методи стимулювання навчально-пізнавальної діяльності.
13. Методи контролю і самоконтролю в навчанні, їх характеристика.
14. Поняття про форми організації навчання, їх класифікації.
15. Класно-урочна система Я. А. Коменського.
16. Типологія і структура уроків. Характеристика типів уроків (комплексний, контрольний, проблемний, подача нового матеріалу тощо).
17. Урок як основна форма організації навчального процесу. Тематичне і поурочне планування уроків. Аналіз уроків.
18. Лекції, семінари і практикуми як організаційні форми навчання.
19. Гуртки, факультативи й екскурсії як організаційні форми навчання.
20. Індивідуальні і групові консультації як форми розвитку учнівських навчальних можливостей, попередження неспішності.
21. Оцінка й облік результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів.
22. Домашня робота учнів, її норми. Подолання неспішності в школі.

Школознавство

1. Принципи управління і керівництва школою.
2. Органи освіти, їх функції в управлінні школами.
3. Керівництво навчально-виховною роботою школи.
4. Педагогічна рада школи, зміст і організація її роботи.
5. Методична робота в школі, її роль у зростанні педагогічної майстерності вчителів.
6. Поняття про педагогічний досвід. Його вивчення, узагальнення та поширення.
7. Планування роботи школи. Види планів у школі.

Рекомендована література

1. Аббас Н.О. Роль та місце громадянської освіти в демократичному вихованні підростаючого покоління. *Виховна робота в школі*. 2012. №2. С.37 – 38.
2. Аймедов К.В., Бабієнко В.А., Сторож В.В. Загальна педагогіка та історія педагогіки: підручник. Київ:ВД «Слово», 2014. 352с.
3. Акпинар Л.Е. Інтерактивні технології навчання в початковій школі: Навчальний посібник. К. : Видавничий Дім «Слово», 2014. 288 с.
4. Андрюшина Л.Л., Каковкіна О.А., Кожедуб Т.Г. Загальні основи педагогіки в схемах. Дніпропетровськ, 2016. 160 с.
5. Антологія педагогічної думки Східної Галичини та українського зарубіжжя ХХ століття: навч.посіб. / [Т.К.Завгородня, З.І.Нагачевська, Н.М.Салига та ін.]. Івано-Франківськ: Видавництво-Плай, 2008. 480 с.
6. Артемова Л.В. Історія педагогіки України. К., 2006.
7. Бех І.Д. Виховання особистості (в 2. т.). К., 2003. Т.3. К., 2007.
8. Василевич Л.Ф., Юртин І.І. Прийняття рішень за умов конфлікту та невизначеності середовища : навч. посіб. для студ. К., 2013. 128 с.
9. Васянович Г. Педагогічна етика: нач. метод. посіб. Львів:Норма, 2005. 344с.
10. Веретенко Г.Г. Загальна педагогіка. Навч.посіб. К.: «Професіонал»,2004. 128с.
11. Вишневський О.І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: посіб. Дрогобич: Коло, 2003. 528 с.
12. Внутрішній контроль : робоча книга керівника школи / упоряд. Н. Мурашко, А. Панченко. – К. : Редакції газет з управління освітою, 2013. 120 с.
13. Внутрішньошкільний контроль та аудит / упоряд.: Наталія Мурашко, Алла Панченко. К. : Редакції газет з управління освітою, 2013. 128с.
14. Волкова Н. Педагогіка: навч. посіб. Київ: Академія, 2003. 576 с.
15. Державний стандарт повної загальної середньої освіти. URL: <http://iitzo.gov.ua/serednya-osvita/providdilennya-zmistu-zahalnoji-serednoji-osvity/normatyvno-pravova-baza-pochatkovoji-osvity/>
16. ДжусО.В. Творча спадщина Софії Русовоїперіоду еміграції. Івано-Франківськ,2002.
17. Дроб'язко П. Українська національна школа: витоки і сучасність. К.,1997.
18. Жерносек І.П. Науково-методична робота в навчальних закладах системи загальної середньої освіти: Монографія. К.:2000.
19. Завгородня Т.К. Науковий доробок українських галицьких педагогів у галузі дидактики. Хрестоматія. Івано-Франківськ, 2002.
20. Завгородня Т.К. Теорія і практика навчання в Галичині (1919-1939 рр.). Івано-Франківськ,2007.
21. Зайченко І. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Чернівці, 2003. 528 с.
22. Зайченко І.В. Історія педагогіки: у 2 кн. Кн.1. Історія зарубіжної педагогіки. Київ: Видав. Дім «Слово». 2010. 624 с.
23. Зверєва І. Д., Коваль Л. Г., Фролов П. Д. Діагностика моральної вихованості школярів. К.,1995.

24. Історія української педагогіки/ за ред.М.Г.Стельмаховича. Київ,1999.
25. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: навч. посіб. Київ: Вища школа, 2005. 343 с.
26. Касьяненко М.Д. Педагогіка співробітництва.К.,1993.
27. Класний керівник у сучасній школі. К.,1996.
28. Кондрашова Л.В., Пермяков О.А., Зеленкова Н.І., Лавретина Г.Ю. Педагогіка в запитаннях і відповідях: Навч.посіб. К.: Знання, 2006. 252с.
29. Концепція «Нова Українська школа». URL: novashkola@mon.gov.ua.
30. Концепція національного виховання. *Рідна школа*. 1995. №6.
31. Концепція національно-патріотичного виховання дітей і молоді: Наказ МОН України від 16.06.2015 р. № 641 та Заходи щодо її реалізації. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MUS24863>.
32. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 р. №988-Р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/nras/249613934>.
33. Кравець В. Зарубіжної школа і педагогіка ХХ століття. Тернопіль,1998.
34. Кравець В. Історія класичної зарубіжної педагогіки та шкільництва. Тернопіль,1996.
35. Кузь В.Г., Руденко Ю.Д. Основи національного виховання. Умань, 1993.
36. Кузьмінський А.І. Педагогіка: підруч. Київ: Знання, 2007. 447 с.
37. Кучерявий О.Г. Педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти : навчальний посібник. К. : Видавничий Дім “Слово”, 2014. 440 с.
38. Лебідь О.В. Л Професійна культура керівника загальноосвітнього навчального закладу : Навчальний посібник. Донецьк: ЛАНДОНХХІ, 2011. 263 с.
39. Левківський М.В. Історія педагогіки. Навчальний посібник. Харків: ОВС,2002.
40. Любар О., Стельмахович М., Федоренко Д. Історія української школи і педагогіки. К.,2003.
41. Мазоха С., Опанасенко Н.І. Педагогіка: Навч.посіб. К, 2005. 232с.
42. Максименко В.П. Дидактика : курс лекцій. Хмельницький : ХМЦНП, 2013. 223 с.
43. Максимюк С.П. Педагогіка : Навчальний посібник. К.: Кондор, 2005. 667 с.
44. Малафійк І.В. Дидактика новітньої школи : Навчальний посібник. К.: Видавничий Дім “Слово”, 2015. 632 с.
45. Маловідомі першоджерела української педагогіки (друга половина ХІХ-ХХ ст.)/ Упоряд.: Березовська Л. К., 2003.
46. Мартиненко С. М., Хоружа Л.Л. Загальна педагогіка. К., 2002. 176 с.
47. Марушкевич А.А., Постовий В.Г., Алексеєнко Т.Ф. Родинна педагогіка: Навч.-метод.посіб.
48. Медвідь Л. Історія національної освіти і педагогічної думки в

Україні. К., 2003.

49. Мірочник М.І. Класний керівник: пріоритетні напрями роботи. *Рідна школа*. 1991. №8.
50. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. Навч. посіб. 3-є видання, доповнене. К., 2001.
51. Нариси історії українського шкільництва / За ред. О. Сухомлинської. К., 1996.
52. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.
53. Нісімчук А.С. Педагогіка: Підручник. К.: Атіка, 2007. 344с.
54. Омеляненко В.Л., Кузьмінський А.І. Теорія і методика виховання: навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 415 с.
55. Оржеховська В. М., Федорченко Т. Є. Технології розбудови виховної системи загальноосвітнього навчального закладу : навчально-методичний посібник. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. 172 с.
56. Основи менеджменту: підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів; за ред. А. А. Мазаракі. Харків: Фоліо, 2014. 846 с.
57. Падалка О.С., Нісімчук А.М. та ін. Педагогічні технології: Навчальний посібник для вузів. К., 1995.
58. Педагогіка: Хрестоматія / Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. (уклад.) - К: Знання-Прес, 2003. 700с.
59. Педагогіка: навч. посіб. / З.Н. Курлянд та ін. Харків, 2009. 304 с.
60. Педагогічна майстерність учителя: навч. посіб. / за ред. В. М. Гриньової, С. Т. Золотухіної. Харків, 2016. 224 с.
61. Педагогічна майстерність: підруч. / за ред. І. А. Зязюна. Київ: СПО Богданова А. М., 2008. 376 с.
62. Пенішкевич О. Розвиток українського шкільництва на Буковині (XVIII–початок XX ст.). Чернівці, 2002.
63. Петрунько О.В. Молодь та інноваційні технології : перспективи і ризики взаємодії : навч.-метод. посіб. К. : Міленіум, 2013. 80 с.
64. Пискунов А.И. Хрестоматія по історії зарубіжної педагогіки. М., 1981.
65. Положення про загальноосвітній навчально-виховний заклад: Постанова Кабміну України від 27. 08. 2010 р. № 778 зі змінами, внесеними Постановою Кабінету Міністрів № 28 від 22.01. 2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/778-2010-%D0%BF>
66. Положення про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти від 29.06.2006 р. URL: [<http://novyibuh-gymnasium.edukit.mk.ua>].
67. Практична педагогіка виховання: Посібник з теорії та методики виховання / За ред. Красовицького М.Ю. Івано-Франківськ, 2000.
68. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. №1556 – VII. zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18
69. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
70. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 13.07.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
71. Професійна педагогічна освіта: компетентнісний підхід:

- монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. 412 с.
72. ПроцівЛ.З. Творча спадщина українських письменників 20 -30-х років ХХ століття.Івано-Франківськ,2005.
73. Розвиток народної освіти і педагогічної думки на Україні / За ред.М.Ярмаченка. К.,1991.
74. Сбруєва А.,Рисіна М. Історія педагогіки у схемах, картах, діаграмах. Навч. посібник. Суми,2000.
75. Світ педагогіки Східної Галичини й українського зарубіжжя ХХ століття: ідеї, афоризми, висловлювання : Навч.посіб. / Укладачі Завгородня Т.К., Прокопів Л.М., Стражнікова І.В. Івано-Франківськ: видавець Третяк І.Я., 2010. 212 с.
76. Сележан Й.Ю. Основи національного виховання (Українознавство): хрестоматія. У 2 т. Чернівці: «Книги-XXI»,2005.
77. Семчишин М. Тисяча років української культури. К.,1993.
78. Скільський Д. Історія зарубіжної педагогіки : посіб. Київ: «Смолоскіп», 2011. 376 с.
79. Сметанський М.І. Шахов В.І. Педагогіка : навч. посіб. Вінниця, 2006. 400 с.
80. Спіріна Т.П. Етика соціально-педагогічної діяльності : навч.-метод. посіб. К.: Київ. ун-т ім Б. Грінченка, 2013. 247 с.
81. Стельмахович М. Г. Українська родинна педагогіка. К.,1996.
82. Стельмахович М.Г. Теорія і практика українського національного виховання. Івано-Франківськ,1996.
83. Стинська В.В. Система шкільництва в Галичині (кінець ХІХ - початок ХХ ст.). Івано-Франківськ,2007.
84. СтражніковаІ.В. Педагогічні погляди та освітня діяльність Іванни Петрів. Івано-Франківськ,2007.
85. Ступарик Б.М. Національна школа: витоки, становлення / Б.М.Ступарик. – К.,1998.
86. Субтельний О. Україна: історія/ Пер. з англ. Ю.Шевчука / О.Субтельний. - К.,1992.
87. Супрун М. О. Педагогіка: Підручник для духовних і світських закладів освіти. К.: КДА, 2018. 400 с.
88. Тарасевич Н.М. Стратегія поведінки вчителя у складних педагогічних ситуаціях: Спецкурс. Тексти лекцій. Полтава: ІОЦПДПУ, 2005. 119 с.
89. Теоретичні основи педагогіки / За ред. Вишневський О. Дрогобич: «Коло», 2001.265с.
90. Фізеші О.Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: Навчальний посібник. К., 2013. 390 с.
91. Фіцула М.М. Педагогіка: навч. посіб. Київ: Академія, 2006. 542 с.
92. Фоменко Н.А., Скрипник М.І., Фатхутдінова О.В. Правова педагогіка : Навчальний посібник. Херсон: Олді-плюс, 2015. 326 с.
93. Хриков Є.М. Управління навчальним закладом: навч. посіб. Київ: Знання, 2006. 365с.
94. Чайка В. Основи дидактики: Тексти лекцій і завдання для самоконтролю. Навчальний посібник. Тернопіль: Астон, 2002. 244 с.

95. Щербань П. М. Навчально-педагогічні ігри. К., 2005.
96. Ягупов В.В. Педагогіка: Навч. посіб. К.:Либідь, 2002.
97. Якса Н. В. Основи педагогічних знань: навч. посіб. Київ, 2007. 358 с.
98. Янцур Г. З історії виникнення та розвитку народної освіти. К., 1998.

Інформаційні ресурси

1. pidruchniki.ws/pedagogika
2. readbookz.com/books
3. pedagogika.ucoz.ua
4. ukrkniga.org.ua
5. www.refine.org.ua
6. Studentam.net.ua
7. www.info-library.com.ua
8. pidruchniki.ws
9. pulib.if.ua
10. psi-help.com

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Порядок проведення та критерії оцінювання вступних випробувань регулюється Положенням про організацію вступних випробувань у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».